

**Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta
laiksi valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista**

Eduskunta on 31 päivänä maaliskuuta 1992 lähettänyt sivistysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi otsikossa mainitun hallituksen esityksen n:o 23.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina kulttuurisihteeri Mirja Virtala opetusministeriöstä, hallintojohtaja Kari Pitkänen opetushallituksesta, johtokunnan puheenjohtaja, pääsihteeri Kosti Rasinperä Kuortaneen Urheiluopistosta, rehtori Kjell Krook Solvallen Urheiluopistosta, rehtori Aila Tamminen Varalan Urheiluopistosta, toimitusjohtaja Matti Ahde Oy Veikkaus Ab:stä, Urheiluopisto Kisakeskuksen toimitusjohtaja Risto Mikkonen Suomen Työväen Urheiluliitto TUL:sta, pääsihteeri Mauri Oksanen Suomen Valtakunnan Urheiluliitto SVUL:sta, apulaisosastopäällikkö Simo Juva Suomen Kaupunkiliitosta, vapaa-aika-asiaiden päällikkö Olavi Arminen Suomen Kunnallisiitosta, jaostopäällikkö Christel von Martens Finlands svenska kommunförbundista, Valtion ammattiliiton palkkasihteeri Pekka Rönkkö Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:n edustajana ja aikuis-koulutusasiainsihteeri Jouko Siitonen Opettajien Ammattijärjestö OAJ:sta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtionosuutta saavista liikunnan koulutuskeskuksista. Samalla kumottaisiin urheiluopistojen valtionavusta annettu laki siihen myöhemmin tehdyine muutoksineen.

Liikunnan koulutuskeskukset voisivat olla valtakunnallisia tai alueellisia. Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset toimisivat tietyllä erikseen määriteltävällä toiminta-alueella.

Uudistuksen keskeisen osan muodostaa valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistaminen siirtymällä menoperusteisesta valtionapujärjestelmästä laskennalliseen järjestelmään. Keskeisissä opistoja koskeissa asioissa päätösvalta siirret-

täisiin opiston ylläpitäjälle. Keskushallinnon moniportaisuuden poistamiseksi ehdotetaan, että liikunnan koulutuskeskukset siirretään kokonaisuudessaan opetusministeriön alaisuuteen. Näin ne voidaan liittää läheisemmin myös osaksi valtakunnallista liikuntapolitiikkaa.

Esityksen mukaan liikunnan koulutuskeskuksessa järjestettävästä ammatillisesta koulutuksesta on soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisista oppilaitoksista annetussa laissa säädetään. Ammatillisten opiskelijoiden opintososiaalisista eduista olisi soveltuvin osin voimassa, mitä ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetussa laissa säädetään.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Valiokunnan kannanotot

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Hallituksen esityksen mukaan lakiehdotuksen tarkoittama liikunnan koulutuskeskus voi olla valtakunnallinen sisäoppilaitos tai alueellinen oppilaitos. Valiokunta katsoo, että tulee selvittää liikunnan koulutuskeskusten kokonaistarve maassamme. Samalla tulee arvioida ja seurata sitä, voisiko osa valtakunnallisista koulutuskeskuksista muuttua tarpeen mukaan alueelliseksi koulutuskeskuksiksi, ja toisaalta sitä, voisivatko eräät nyt valtakunnallisiksi koulutuskeskuksiksi tulevat oppilaitokset toimia myös alueellisina koulutuskeskuksina. Samoin tulee ottaa huomioon muun muassa se, että osaltaan nuorison valtakunnalliset leiri- ja kurssikeskukset järjestävät samantyyppistä toimintaa.

Lisäksi kokonaistarvetta harkittaessa on va-

liokunnan mielestä otettava huomioon myös se, että liikunnan koulutuskeskukset järjestävät osin samaa toimintaa kuin ilman valtionosuutta toimivat yksityiset laitokset.

Monilla nykyisistä urheilupuistoista on valiokunnan saaman selvityksen mukaan vanhoja kiinteistöjä, joissa on tarve peruskorjaus- ja muutostöihin. Valiokunnan mielestä vuokra- ja arvostusjärjestelmän purkamisesta vapautuvat määrärahat tulisi kohdistaa erityisesti näihin olemassa olevien oppilaitosten peruskorjaus- ja muutostöihin.

Valiokunta kiinnittää vielä huomiota siihen, että opistoissa suoritettavia ammatillisia tutkintoja ja jatkolinjakoulutuksen tarkoituksenmukaisuutta sekä suhdetta muuhun ammatilliseen koulutukseen tulee tarkastella kokonaisuutena.

Yksityiskohtaiset perustelut

12 §. Pykälässä säädetään opiskelijavuorokauden yksikköhintojen määrittämisestä seuraavaa vuotta varten. Pykälän perustelujen mukaan määrättäessä ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen yksikköhintoja korjataan suoritteelle laskettua keskimääräistä perushintaa ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen osalta sovitulla kertoimella.

Asetusluonnoksen 10 §:n 1 momentissa on kuitenkin säännös yksikköhintojen määrittämisestä siten, että ammatillisesta koulutuksesta ja muusta koulutuksesta aiheutuneet käyttökustannukset jaetaan kumpikin erikseen asianomaisen koulutuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määrällä. Kertoimia on tarkoitus käyttää ainoastaan vuoden 1993 yksikköhintoja määrättäessä, koska tietoja todellisista kustannuksista ei laskennan pohjana käytettävistä kustannusraporteista vielä vuonna 1992 ole saatavissa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on tulevaisuudessa muuttaa kustannusraporttia ja sen pohjana olevaa opistojen tilikarttaa siten, että ammatillisen koulutuksen ja muun koulutuksen todellisista kustannuseroista saadaan tiedot yksikköhintojen määrittämisen pohjaksi.

19 §. Valiokunta pitää oppilaitosten toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisena, että valtionosuudet maksetaan viimeistään kuukauden kuudentena päivänä hallituksen ehdottaman yhdenmukaisen päivän sijasta. Valiokunta ehdottaa tätä koskevaa muutosta 19 §:ään.

21 §. Lakiehdotuksen 21 §:ssä säädetään opiskelijan kotikunnan velvollisuudesta suorittaa maksuosuutta ammatillisesta opiskelijasta aiheutuviin käyttökustannuksiin. Pykälässä viitataan 20 §:ään, jonka otsikkona on "Opintososi-aaliset etuudet". Valiokunta pitää viittausta epäonnistuneena ja ehdottaa sen vuoksi 21 §:n 1 momenttia täsmennettäväksi siten, että maksuosuus määräytyy ammatilliseen peruskoulutukseen ja jatkolinjakoulutukseen osallistuvasta opiskelijasta.

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin sellaisenaan, paitsi että 19 ja 21 § hyväksyttäisiin näin kuuluvina:

19 §

Valtionosuuden maksaminen

Liikunnan koulutuskeskukselle maksetaan valtionosuutta kuukausittain viimeistään kuukauden 6 päivänä yksi kahdestoistaosa vuotuisen valtionosuuden määrästä.

21 §

Kotikunnan maksuosuus

Opiskelijan kotikunta on velvollinen suorittamaan koulutuskeskukselle osuutensa ammatilliseen peruskoulutukseen ja jatkolinjakoulutukseen osallistuvasta opiskelijasta aiheutuvista käyttökustannuksista. Kotikunnan maksuosuus määräytyy siten, että ammatillisen koulutuksen opiskelijavuorokautta varten määrätyn yksikköhinnan perusteella lasketusta opiskelijakohtaisesta käyttökustannuksesta vähennetään opiskelijaa kohti laskettu valtionosuus.

(2—4 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouppila, jäsenet Ala-Harja, Aula, von Bell, Gustafsson, Hacklin, Laakso (osittain), Lehtinen, Lindqvist,

M. Pietikäinen, Pykäläinen, Rätty (osittain), Suhola, Toivonen, Tykkyläinen ja Virrankoski sekä varajäsen Lahikainen (osittain).
